

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för landskapsarkitektur,
trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Stadens hemliga rum

– Individuella upplevelser av egna platser i staden

Secret rooms in the city
- Individual experiences of personal space in the city

Miriam Seligsohn

Stadens hemliga rum

-Individuella upplevelser av egna platser i staden

Secrets rooms in the city

- Individual experiences of personal space in the city

Miriam Seligsohn

Handledare: Arne Nordius, SLU, Institutionen för
landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Anders Larsson, SLU, Institutionen för
landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatexamensarbete i Landskapsarkitektur

Kurskod: EX0649

Ämne: Landskapsarkitektur

Program: Landskapsarkitektprogrammet

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2018

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Kognition, Omgivning, Rörelse, Miljöpsykologi, Identitet, Känsla,
Stadsrum, Humanism, Plats, Rum

Keywords: Cognition, Surroundings, Movement, Environmental Psychology,
Identity, Emotion, City space, Humanism, Place, Room

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

SAMMANDRAG

I den här kandidatuppsatsen så undersöks individuella upplevelser av egna rum och platser i staden vi delar med andra. Med hjälp av en litteraturstudie utforskas hur vår kognition och perception ger oss möjlighet att se och känna staden och även hur våra rörelser genom den för sig.

Genom samtalsintervjuer har en breddad förståelse nåtts för vad som gör dessa rum speciella och varför vi kan identifiera oss med dem. En djupare kunskap av individuella upplevelser av egna rum presenteras och lyfter vikten att visa på diversitet i vad ett rum i staden kan ha för betydelse och mening. Varför vi har behov av att skapa dessa rum är inte något som går att generalisera utan snarare nyanserar den väv med känslor och tankar, minnen och människor som flätar staden samman.

ABSTRACT

This bachelor thesis examines individual experiences of personal space and places in the city that we share with others through the help of a literature study which explores how our cognition and perception allows us to see and feel the city and how we move through it.

Through interviews, a broadened understanding has been reached on what makes these rooms special and why we can identify with them. A deeper knowledge of the individual experiences of personal space presents and highlights the importance to show the diversity of what significance and meaning a room in the city may have. Why we need to create these rooms is not something that can be generalized but rather nuances the pattern of feelings and thoughts, memories and people who conflates the city.

FÖRORD

Jag gillar hemligheter och jag gillar staden. Det som gör en plats speciell är själv något som jag går runt och funderar på och i och med att jag fick chansen att skriva den här uppsatsen har jag fått möjlighet att ta reda på vad andra människor känner kring platser och vad som gör dem egna och speciella. Jag blev inbjuden till deras hemliga rum och fick genom deras egna tankar och reflektioner en rikare uppfattning om vad vi ser och känner i staden.

Det mänskliga psyket har alltid fascinerat mig och med hjälp av min litteraturstudie så har jag förstått mer om hur vi tänker och rör oss i staden, varför vi fungerar på ett visst sätt och hur viktig vår omgivning faktiskt är. Alla dessa erfarenheter kommer jag ta med mig i min roll som blivande landskapsarkitekt.

Jag vill främst tacka alla de personer som deltagit i mina intervjuer, utan er hade uppsatsen inte existerat och inte heller mina egna reflektioner som väckts i och med dem. Min handledare Arne Nordius förtjänar ett tack för att du trott på mig och tillåtit mig att stundvis vara poetiskt utsvävande och diffus men ändå väglett mig mot en akademisk uppsats trots att jag sällan gav dig svar på vad som skulle bli. Jag vill även tacka alla mina fantastiska vänner som respekterar och stöttar mitt arbete och tillåter mig att se bortanför det självklara i stunder då ni kanske egentligen tvivlar på mitt abstrakta uttryckssätt. Att ni lyssnar och ser vad jag säger även om ni inte alltid hör.

Slutligen vill jag tacka alla de hemliga rum som deltagit för deras essentiella avtryck i vårt medvetande. Tack!

Miriam Seligsohn
Alnarp, den 12 augusti 2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
ABSTRACT	4
FÖRORD	5
INLEDNING	7
Bakgrund	7
Mål och syfte	8
Begreppsförklaringar	9
Material och metod	10
Introduktion till intervjuer	12
Intervjufrågor	12
Avgränsningar	13
LITTERATURSTUDIE	14
Kognition och Perception	14
Människors sätt att röra sig i sin omgivning	17
RESULTAT OCH ANALYS AV SAMTALSINTERVJUER	19
Analysmetod	19
Verktygskomponenter	19
Resultattabell	21
Diskussion	22
Reflektion	25
AVSLUT	27
REFERENSER	28
Skriftliga källor	28
Muntliga Källor	29
BILAGA 1 – SAMTALSINTERVJUER NR. 1-20	30

INLEDNING

BAKGRUND

Jag satt på bussen till skolan en morgon. Blicken hängde monotont ut genom fönstret. Långt bort stirrande på hus jag alltid ser och många järnvägsspår jag redan sett. Plötsligt vaknar jag till. Det är någonting i mitt synfält som fångar uppmärksamheten. En gränd jag inte sett förut som letar sig in i stadsfasaden flimrar förbi. Ett hemligt rum? tänker jag och drömmer mig bort till de gånger jag gått runt i städer och funnit på platser som inte syntts från början men som man av en slump ramlat rakt in i. Jag började tänka på hur vi vandrar våra gator i staden upp och ned. Hur vi har våra egna vägar och hörn. Vi vet hur staden för sig gentemot våra rörelser och var staden öppnar och sluter sig. Jag har en del platser som känns lite mer som mina egna. Inte för att jag har ett ägande i dem utan för att de ger mig något mer än att bara vara just en plats. Jag kallar dessa platser mina hemliga rum. Inte för att de är dolda för ögat utan för att jag mentalt kan känna en viss egenhet i att ha dem i tanken.

Här är en av dem:

Jag gillar att sitta på bänken bakom slottet, på åsen där det sluttar rakt nedåt, där stigen böjer sig genom en sänka och staden öppnar sig som ett lapptäcke för ögonen.

Där är luften tyst och tiden stilla.

Där går det sällan någon och jag får känna mig själv. Inte ensam på det där sorgsna viset utan själv på det där egna sättet.

Eftersom tiden står stilla så tappar man den väldigt lätt och då luften är tyst är det svårt att höra om något annat försiggår än just jag sittandes på bänken bakom slottet på åsen där det sluttar rakt nedåt och där stigen böjer sig genom en sänka och staden öppnar sig som ett lapptäcke för ögonen.

MÅL OCH SYFTE

De finns därute, våra hemliga rum i staden.

Det verkar som att jag inte är ensam om att vilja hitta och skapa mig dessa egna rum och just därför skulle jag vilja undersöka varför de skapas och hur de används av den som skapat dem. Har vi ett behov att hitta platser som känns egna? Söker vi oss bort från det exponerande ögat på den stora torgplatsen? Är det viktigt att fly stadsbruset? Vad gör en plats viktig för oss? Hur blir allmänna platser till våra egna rum?

Med min undersökning hoppas jag kunna finna en djupare förståelse för varför människan väljer vissa platser och vad som gör platsen till ett eget rum för individen – våra hemliga rum.

Mitt mål är att undersöka individers mentala och fysiska rum och vad för slags platser som individer kan uppskatta som sina ”egna rum” i staden vi delar med andra.

Mitt syfte är att få en djupare förståelse för vad som gör det ”egna rummet” speciellt och att föra en diskussion kring varför vi skapar dessa rum.

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

PLATS

Med plats avses ett geografiskt avgränsat område som i den här studien betonas den yttre miljön. Platsen kan beskrivas som objektiv, allmängiltig och fysisk reell.

STAD

Jag pratar om staden som plats och om stadsmiljö i innerstaden som separerar sig från landsbygdsmiljö. Här lyfts stadslandskapet fram som den urbana motsvarigheten till naturlandskapet i fråga om topografi, grönområden och stadens arkitektur.

EGNA RUM/HEMLIGA RUM

I denna studie talar jag om egna rum som en mental upplevelse av en plats. Rummet kan beskrivas som subjektiv och irreell. Rummen benämns som hemliga då de dvalar i vårt medvetande och kanske vår fysiska närvaro fram till att vi blottar dem genom att klä dem i ord och dela med oss av dem.

INDIVIDUELLA UPPLEVELSER

I denna studie berör det individuella ”det odelbara”, en självständig upplevelse från en individ opåverkad av andra.

KÄNSLOR

Känslor beskriver en psykologisk uppfattning, förnimmelse, förståelse eller sinnesstämning.

MATERIAL OCH METOD

I det här arbetet har jag valt att inledningsvis göra en litteraturstudie. Vidare kommer jag att intervjua olika människor om deras uppfattning kring egna rum i staden utifrån angivna intervjufrågor som presenteras längre ned. Med hjälp av litteraturstudien har jag utvecklat en analysmetod för att kunna kategorisera intervjumaterialet. Avslutningsvis kommer det att föras en diskussion där jag tar stöd i intervjumaterialet, analysmetoden samt litteraturstudien och för egna resonemang kring våra egna rum i staden.

Litteraturstudien utgörs av två olika teman:

Den mentala – Kognition och perception

Den fysiska – Människors sätt att röra sig i sin omgivning

Tanken bakom litteraturstudien är att söka reda på vad som finns skrivet kring individers upplevelser av platser i staden och deras mentala och fysiska rum. I mitt sökande av litteratur har jag letat efter texter som berör miljö, psykologi, humanism, kognition, omgivning, plats och rum och hur folk rör sig i sin utemiljö, samt föreställningar och tankar kring staden. Jag har även tagit del av litteraturtips från handledare och medstudenter.

Utifrån litteraturstudien har jag utvecklat en analysmetod bestående av olika verktygskomponenter som grundar sig i de mest förekommande företeelserna som beskrivs där ämnet tangerar mentala och fysiska rum. Hur analysen är applicerad på intervjumaterialet förklaras under rubriken ”Analysmetod” på sida 19.

Intervjumaterialet utgår från metoden samtalsintervju då samtalsstyrka och bredd ger en mer nyanserad bild av en upplevelse än vad en motsvarande enkätundersökning gör. För att förbereda mig på intervjuerna har jag studerat metod och teknik med hjälp av boken ”Metodpraktikan” (*Esaiasson, P. m.fl (2003)*). samt samlat på mig intervjutips från boken ”Enkäten i praktiken” (*Ejlertsson, G., & Axelsson, J. (2005).*).

En samtalsintervjuundersökning av respondentkaraktär bygger inte på källkritik utan det är människors uppfattningar eller föreställningar om olika företeelser man vill komma åt (Metodpraktikan, Esaiasson, P. m.fl (2003). s.286)

Några riktlinjer jag burit med mig till mina samtalsintervjuer är att anpassa språket till målgruppen och tänka på karaktären i ordanvändningen så att jag på rätt sätt inviger personen i uppsatsens ämne. Det har även varit viktigt att hålla en balans mellan att inte ställa för ledande frågor samtidigt som det har varit viktigt att vägleda personen inom ämnet så att frågor inte behövs lämna obesvarade.

Metoden för intervjuerna har varit att ha ett öppet sinne och få personen jag intervjuar att känna sig bekväm att svara på frågorna. En utmaning i metoden har varit att få personerna att våga uttrycka sig om sin omgivning och även att vilja dela med sig av sina känslor, upplevelser och tankar kring sina egna platser i staden. En annan utmaning har varit att förklara för personen som blir intervjuad att hen inte ska ge mig ett svar den tror att jag söker utan att det inte finns några rätt eller fel i hur eller vad de uttrycker i sina svar.

I diskussionen som följer redovisas extrakt från de olika samtal som förts med 20 personer utifrån de intervjufrågor som presenteras nedan. Intervjuerna i sin helhet återfinns i Bilaga 1. De personer jag intervjuat har valts ut för att de har haft tid för samtal och inte avsiktligt beroende av några andra faktorer som exempelvis ålder, yrkesroll eller annan bakgrund (se. Avgränsningar s.13) För att nå kärnan snabbt i intervjumaterialet har jag sammanfattat svaren för att du som läsare lättare ska kunna sätta dig in i vad personen svarat och hur individen beskriver sin upplevelse av egna rum.

Efter diskussionen reflekterar jag fritt utifrån litteraturstudien, analysmetoden, intervjumaterialet samt diskussionen.

INTRODUKTION TILL INTERVJUER

Jag har intervjuat 20 personer både i samtal öga mot öga då jag har spelat in samtalet och även över telefon då jag transkriberat under tiden. För att lättare kunna ta sig igenom svaren har jag sammanfattat upplevelserna till mindre texter av varje intervju för att bjuda in läsaren till den intervjuade personens tankar. Med detta vill jag säga att jag inte avsett förvränga intervjumaterialet men jag har dock modererat det för att göra det så tillgängligt som möjligt för läsaren. Intervjuerna presenteras med namn på person och namn på stad där platsen finns.

De personer som deltagit i intervjuer har alla godkänt att deras namn publiceras samt tillåtit moderering av intervjun och möjlighet att citera och referera. Intervjuerna har ägt rum mellan den 6/5 och den 9/5 2015:

INTERVJUFRÅGOR

För att kunna föra en dialog kring ”Individens upplevelser av egna platser i staden” har jag sammanställt några grundläggande frågor som jag utgår från i mitt samtal med den utvalda personen vid intervjutillfället.

- Har du en plats i staden som du känner är lite mer din?
- Vad känner du när du är på den här platsen?
- Vad gör du på platsen?
- Finns det en tid på dygnet då du brukar platsen som oftast?
- Kan du sammanfatta eller beskriva platsen med några ord eller meningar?
- Varför är platsen viktig för dig? Vad gör platsen speciell?

AVGRÄNSNINGAR

För att hålla alla typer av platser och tolkningar av rummen öppna för dialog har jag valt att inte avgränsa mig till en viss typ av plats med undantag för att platsen bör vara kopplad till staden och stadsrummet. Då platserna är egna och uppsatsens syfte är att undersöka de individuella upplevelserna av dem har jag avgränsat mig från att göra egna fallstudier kring platserna.

Jag har haft för avsikt att inte begränsa mig i vem jag intervjuar med tanke på ålder, yrke, bakgrund etc. Men med facit i hand så vill jag dock redovisa att alla utom en av de intervjuade har akademisk bakgrund och att alla utom två är i åldern 20-30 år gamla.

LITTERATURSTUDIE

Idag lever många av oss i staden.

Vi rör oss i staden och hur vi relaterar till vår yttre miljö är vad som kommer att undersökas i den här litteraturstudien.

KOGNITION OCH PERCEPTION

I boken "Svensk Miljöpsykologi" berättar Gunnar Jarle Sorte (2005) om studier som visar att människan tidigare haft ett behov av att kunna läsa av sin närmiljö i ren överlevnadsinstinkt och att det även idag påverkar hur vi läser in vår aktuella omgivning. Något han lyfter fram är att oavsett våra kulturella förutsättningar så har människor en förmåga att reagera liknande i förhållandet till naturen.

Att förstå, föreställa sig och fundera över sin omgivning och omvärld kallas inom psykologin för miljökognition (Torell, G., 2005) och är något som forskas på mer och mer idag.

Även om de kulturella förutsättningarna inte skiljer oss åt i vår reaktion på naturen, enligt Sorte (2005), så beskriver han att det finns en skillnad i hur vår uppväxt påverkar vår relation till naturen. Människor som växer upp på landet har oftare en starkare relation till sin utomhusmiljö och kan identifiera sig med den medan de som är uppväxta i staden har en starkare relation till den sociala miljön och den identiteten som följer med den.

Något som också diskuteras är de faktorer som bidrar till barns möjlighet att utveckla en identifiering kring platser vilket har att göra med familjens relation till sin utomhusmiljö och möjlighet eller engagemang att etablera kontakt med naturen.

Maria Nordström (2005) nämner även hon att när man studerar barn och vill förstå deras relationer till platser och sin omgivning så behöver man ha kännedom om barnets sociala och geografiska förankring. Denna kännedom används som ett verktyg och ligger ofta till grund när man jobbar inom miljökognition.

Att platser påverkar oss från ett tidigt stadie återfinns i Sortes (2005) studier där han visar på underlag för att människor har en tendens att tillägna sig tydliga och oförändrade bilder och minnen

från sin barndomsmiljö och att dessa bilder kan ligga till grund för värderingar man får senare i livet om minnena är utmärkande positiva och ljusa.

Bilderna vi skapar oss kan beskrivas som en inre representation av en yttre miljö (Lynch, 1968) men inom miljöpsykologin talar man även om 'Kognitiva Kartor', något som behandlas av Gunilla Torell (2005) i boken Svensk Miljöpsykologi. Torell (2005) beskriver våra kognitiva kartor som "...sällan eller aldrig perfekta representationer av den fysiska miljön utan individuella förenklade föreställningar"(s.185), vilket jag tolkar som att de kognitiva kartorna är högst personliga.

Även Edward Relph (1981) talar om att våra mentala abstraktioner och generaliseringar av vår omgivning endast är individuella realiteter och inte verkligheten själv (s.171).

Människans förmåga av det abstrakta tänkandet är kopplat med vår språkliga och rumsliga kapacitet att uttrycka oss vilket hjälper oss att konstruera sekvenser av bilder som kan utgöra en viss tankes struktur. De sekvenser av bilder som vi skapar och senare kanske återger är viktigt att förstå som ett ytterst personligt uttryck av en yttre faktisk verklighet och inre upplevd verklighet och att det finns en differentiering däremellan (Nordström, 2005).

En kognitiv karta beskrivs av Kaplan & Kaplan (1982) som sparad information och samlade intryck av vår omgivning vilket i sin tur influerats av vad vi väljer att se och vad vi väljer att sälla bort. Hur omgivningen känns för personen spelar in i vårt skapande av den kognitiva kartan vilket med andra ord går att beskriva som "en större upplevelse av omgivningen".

Behovet av att framkalla bilder av vår närmiljö är något som Kevin Lynch beskriver i sin bok "The image of the city" (1968):

Structuring and identifying the environment is a vital ability among all mobile animals. Many kind of cues are used: the visual sensations of color, shape, motion, or polarization of light, as well as other senses such as smell, sound, touch, kinesthesia, sense of gravity, and perhaps of electric or magnetic fields.(s.3)

Detta behov att strukturera och identifiera uttrycks som en grundläggande egenskap som vi människor innehar. Lynch visar även exempel på hur vi läser av vår omgivning med hjälp av bl.a.

färg, ljus och rörelse. Något som lyfts fram som centralt i boken "The image of the city" är att staden i sig och omgivningen blir mottagen av sina invånare och att det är hur de upplever staden som den uppfattas. Det kan låta både förvirrande eller förståeligt, men Lynch menar att bilden av omvärlden är en dubbelriktad process mellan personen som mottager och den befintliga miljön, där omgivningen erbjuder observatören distinkta relationer och observatören väljer ut och organiserar informationen i sin kognitiva karta utifrån den individuella perceptionen. Genom denna filtrering så förändras sakta den egentliga bilden av vad som faktiskt är och gränserna däremellan suddas ut, vilket i sin tur gör att upplevelsen av omgivningen kan skilja sig signifikant mellan olika observatörer.

Torell (2005) uttrycker att det är en utmaning och en komplex uppgift att komma åt en individs kognitiva karta, då det som beskrivs från kartan återigen blir en filtrering och för den berörda person som lyssnar skapas andra eller nya associationer i uppbyggandet av den beskrivna bilden som försöker återges. För att således kunna förstå hur och på vilket sätt som människor relaterar till sin omgivning är det viktigt att både studera perception och kognition då dessa två processer är intimt relaterade och förhållandet däremellan är essentiellt i studier mellan människa och miljö (Kaplan & Kaplan, 1982).

MÄNNISKORS SÄTT ATT RÖRA SIG I SIN OMGIVNING

Vid studier kring individers upplevelse av miljön känns det relevant att presentera hur vi på ett fysiskt plan tar till oss av vår omgivning. En person som ligger i framkant inom forskning av detta ämne är Jan Gehl som är dansk arkitekt och professor inom stadsplanering. Han har under många år studerat människors sätt att röra sig i stadsmiljö och hur vi nyttjar vår omgivning. Gehl (2006) har tagit fram tre olika typer av aktiviteter för att kartlägga detta som han beskriver i sin bok "Life between buildings". De tre aktiviteterna är som utgångspunkt oberoende av varandra men kan ändå vid tillfälle samspela.

Den första är nödvändiga aktiviteter som vi utför dagligen, som att ta sig fram och tillbaka till skola eller jobb eller att gå till affären och handla. Den andra är valfria aktiviteter, även beskrivet som rekreationsaktiviteter vilket kan innebära att förutsättningslöst ta sig tid till att ta sig an eller till en plats. Den tredje aktiviteten är av social karaktär vilket exempelvis kan vara att möta upp en bekant för samtal eller någon typ av interaktion med andra människor. Den sociala aktiviteten kan också handla om att se och höra andra passivt då Gehl (2006) menar att det passiva deltagandet i andras aktivitet är en omväxling till att vara ensam.

Gehl (2006) nämner rekreationsaktiviteter som ett möjligt användande av utomhusmiljön och inom miljöpsykologi har det forskats mycket på just människors behov av återhämtning och även hur mentalt trötta människor tenderar att återhämta sig snabbare i naturmiljöer (Kaplan & Kaplan, 1982). Att återhämta sig beskriver Kaplan & Kaplan är ett sätt att vila upp sin koncentrationsförmåga vilket vi gör när uppmärksamheten inte är riktad mot något och vi inte behöver anstränga oss för att fokusera.

Ett begrepp som används är *fascination*, som inom miljöpsykologi kan beskrivas som en passiv uppmärksamhet som kommer till oss och således inte kräver någon koncentrationsansträngning. Fascination uppstår i utbytet mellan miljö och människa. För att kunna uppleva *fascination* och till följd av det en återhämtning så kräver det att man får en psykisk och möjligen fysisk eller

geografisk distans till sin vanliga eller befintliga miljö. Motsatsen till *fascination* är *riktad uppmärksamhet* som då kräver en koncentrationsansträngning och alltså är en aktiv uppmärksamhet.

Terry Hartig (2005) beskriver att miljöer som främjar återhämtning är miljöer som på något sätt kontrasterar till de relativt krävande miljöer som vi kan befinna oss i. Hartig (2005) tar upp i sitt kapitel om "Teorier om restaurativa miljöer", att förr i tiden fanns det en kulturell bakgrund av ambivalens till staden som miljö då den övervägande miljön som människor befann sig i bestod av landsbygd och natur och att det även idag finns psykologiska motsättningar mellan stad och land, där stadsmiljön i sig kan bidra till människors behov av att återhämta sig.

RESULTAT OCH ANALYS AV SAMTALSINTERVJUER

ANALYSMETOD

Med hjälp av litteraturstudien har jag tagit fram verktyg för att kunna analysera intervjuerna (se Bilaga 1). Verktygen består av ett flertal komponenter utifrån styckena "Människors sätt att röra sig i sin omgivning" och "Kognition och perception" som appliceras på intervjumaterialet. Målet med verktyget är att kunna utläsa i vilken typ av situation de egna platserna brukas samt varför, och även vilka känslor som sammanfattar platsen samt vilken typ av plats det är.

Verktögskomponenter

I resultattabellen som följer nämns först vilken av intervjuerna som presenteras under *Nr*. I spalterna under *Anknytning* appliceras vilken typ av rörelse som fört personen till platsen och av vilken anledning, fördelat i kategorierna som följer:

V - Nödvändig rörelse/Vardagssituation

R - Målinriktad rekreation

S - Social kontext

M - Minne från uppväxten/Relation till platsen i en tidsknuten händelse

F - Upplevelse att platsen förefaller vara något annat/Fascination

Under rubriken *Sammanfattad känsla/Status* extraheras ett sammandrag av känslor som personen uttryckt i intervjun. Dessa uttryck kan således vara flytande men det epitet jag valt att sätta är utifrån hur jag starkast läst ut deras betoning kring platsen.

Exempelvis:

Tillfreds – ett sammanfogat begrepp då personen uttryckt känslor av glädje, lugn och ro, att känna sig nöjd etc.

Identitet - en vald status då personen uttryckt en stark anknytning och tillhörighet till platsen. Antingen för att platsen format dem från uppväxten eller händelser i livet eller för att elementen på platsen får personen att känna sig hemma.

Den sista rubriken *Typ av plats* tar stöd i personens beskrivning av den faktiska fysiska karaktären eller element som platsen utgörs av.

RESULTATTABELL

Nr.	Anknytning			Sammanfattad känsla/status		Typ av plats
	V	F	S			
1	V	F		Tillfreds	Identitet	Cykelväg/allé
2	M	S		Territorialitet	Identitet	Vatten
3	V	F		Tillfreds	Identitet	Utsikt
4	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Stadsbänk/vatten
5	R	F		Tillfreds	Själv	Kyrkogård
6	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Brygga/vatten
7	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Cykelväg/allé
8	R	F		Tillfreds	Själv	Vatten
9	R	S		Tillfreds	Stimulans	Torgbänk
10	M	S		Trygg	Identitet	Cykelväg/allé
11	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Uteservering
12	M	S		Tillfreds	Identitet	Cykelväg/allé
13	R	F		Tillfreds	Stimulans	Vatten
14	M	S		Trygg	Identitet	Gård
15	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Brygga/vatten
16	M	R		Tillfreds	Själv	Gård
17	R	F		Tillfreds	Själv	Kyrkogård
18	M	R		Tillfreds	Själv	Gård
19	R	F		Tillfreds	Stimulans	Gata
20	R	M	S	Tillfreds	Identitet	Utsikt

Notera att ordningen på "kategorierna" skiftar då de uttrycker en hierarki.

Exempelvis:

nr. 4 "Målinriktad rekreation(R) med anledning av Minne från uppväxten(M) i en Social kontext (S)"

nr. 10 "Minne från uppväxten(M) i en Social kontext(S)"

nr. 16 "Minne från uppväxten(M) av Målinriktad rekreation(R)"

DISKUSSION

Det mest tydliga resultatet i de egna rummen är att personen känner sig tillfreds där då de flesta beskrivit känslor av glädje och att de känner lugn och ro på platsen. Precis som Sorte (2005) beskriver det att vi som unga skapar oss minnesbilder av vår omgivning som sedan formar oss senare i livet, så har många i intervjuerna beskrivit positiva minnesbilder av platsen då den relaterar till deras uppväxt. Antingen för att den har använts för rekreationssyften tidigare eller för att platsen har varit central i en social kontext som varit betydelsefull för personen. Exempelvis i intervju nr.7 – Andreas, Uppsala, ”Att cykla just genom parken och vid sidan av vattnet gillar jag...man får en så bra känsla där” eller intervju nr. 10 – Dinah, Uppsala, ”Jag känner mig hemma och trygg där även fast jag alltid känner att jag är på väg någonstans...det är som en vacker och viktig aorta för mig i staden jag växt upp i”.

En del av platserna är endast minnesbilder från förr medan andra är aktiva rum och fyller samma funktion idag som de gjort tidigare i livet. Även miljöns förmåga att utläsa förfluten tid och händelser som kan stadfästas i tid och rum som Sorte (2005) berättar om blir tydligt då de egna rummen övervägande utgörs av minnesplatser eller speciella händelser. De egna rummen ger alltså möjlighet att vistas i det förflutna och i nutid på samma gång. Exempelvis i intervju nr. 12 – Ruth, ”Jag känner värmen och glädjen som jag minns där varje gång jag kommer tillbaka till Malmö...det är som att återuppleva sin barndom” och intervju nr. 20 – Rickard, ”För mig är den viktig för första gången jag var på Gotland så satt jag just på den platsen med några väldigt nära vänner och det var en väldigt bra stund, samtidigt som det känns väldigt länge sedan men det är såväl ett orört minne.”

Efter känslan att vara tillfreds på platsen så har två (nr. 10 och nr. 14) uttryckt att de känner sig trygga på platsen. Här har båda beskrivit det egna rummet som tryggt i samband med att det är ett ”minne från uppväxten i en social kontext”. T.ex. i intervju nr.14 – Gustaf, ”Byggnaden tar för sig av landskapsarkitekturen runt omkring och gör den till sin och jag utnyttjar området runt skolan som att det vore min egen bakgård eller trädgård. Man

gick alltid ut och rökte på rasterna och snackade med kursare. Jag identifierar mig med människorna i det rummet och det känns tryggt för att ens likar är där.” Den sociala kontexten oavsett om den är aktiv eller ett minne från förr, har präglat många personers platser och Sortes (2005) nämner i ”Svensk Miljöpsykologi” att den sociala kontexten blir en viktig miljö för barn som är uppväxta i städer. Med detta förklarar han att barn som växer upp på landet ofta har en naturlig koppling till sin omkringliggande utemiljö i form av t.ex. närheten till naturen i jämförelse med barn som växer upp i städer och kanske inte har samma närhet till naturen, där den sociala kontexten och platsen där det sker blir viktigare för vilka typer av miljöer man präglas av.

Att uppleva identitet är något som framträder signifikant genom många av intervjuerna och oavsett av vilken anledning som identiteten känts av så har det ofta varit relaterat till att känna tillhörighet till platsen. Denna identitet formas bland annat från var familjs möjlighet att etablera kontakt med vissa platser men är även starkt präglad av den sociala förankring som vi tilldelas som barn (Sorte, 2005 och Nordström, 2005). Exempelvis i intervju nr. 6 – Ida, ”Man var ju så mycket i stadsparken när man var yngre, drack folköl och hade ungdomsfest så jag har många minnen därifrån...” och intervju nr. 1 – Ludvig, ”Det var romantiskt och jag minns min första kärlek. Det kändes verkligen som vår plats och att vi ägde den om nätterna”.

Att få känna sig själv och ifred är det en del som upplever i sina egna rum och dessa platser har i den här studien visat sig ha karaktären av en gårdsmiljö eller kyrkogård. Den geografiska distanseringen från stadsbruset där platsens kontrast erbjuder ett alternativt rum skapar goda förutsättningar för återhämtning enligt Terry Hartig (2005). Även Kaplan & Kaplan (1982) håller med om att en förflyttning från ens vardagliga kontext ger tillåtelse att samla fokus i en passiv uppmärksamhet. Genom att förflytta vårt fysiska rum så tillåter vi även det mentala rummet att flyttas. En möjlighet för tanken att glida iväg en stund. Exempelvis i intervju nr. 5 – Isabelle, ”...det blir en reflektion i nuet och över livet när jag är där.” och i intervju nr. 8 – Dan, ”Det kan nästan vara lite ensligt och ibland tänker jag att om jag stannade där så skulle ingen hitta mig på flera dagar, det är

verkligen ett hemligt rum. Man kan tänka klart på sådana ställen. Bara att titta på öarna och vattnet som omger en på båda sidorna ger mig lugn och ro”.

Den vardagliga eller nödvändiga rörelsen som Gehl (2006) beskriver är minst representerad i intervjuerna då de egna rummen berörs oftare av en vald rekreation eller en aktivitet av social karaktär, vare sig det handlar om att delta eller betrakta.

Variationen i vilken typ av platser som omnämns mer i studien är stor men också lite svårtolkad då olika platser kan innehålla samma slags element. De som omnämns oftare än andra är ”cykelvägar genom alléer”, ”en brygga” och ”en bänk nära vatten.” Känsloerna som upplevs på samma typ av plats skiljer sig dock från person till person i den här studien. Samma plats kan ha olika syften för olika individer och samma syfte kan visa sig på olika platser. Det är här våra individuella upplevelser skiljer oss åt och den inre representationen av vår yttre miljö (Lynch, 1968) som återfinns i våra kognitiva kartor (Torell, 2005 och Kaplan & Kaplan, 1982).

REFLEKTION

En bra bild av sin omgivning ger betraktaren en viktig känsla av emotionell trygghet säger Lynch (1968) vilket jag tycker träder fram i det intervjumaterial jag erhållit. Identitet, trygghet och att vara tillfreds på dessa platser är genomgående uttryck som representerar personernas uppfattning av sina egna rum. När Edward Relph i boken "The Rational Landscape and Humanistic Geography" (1981) beskriver landskapet och vår omgivning som "...the visual context of our lives"(s.57) så instämmer jag i vad han menar då jag tror att den omkringliggande miljön vi lever i spelar en mycket stor roll för oss. Landskapet är, som jag tycker det går att finna både i form av litteraturstudien och intervjumaterialet, knutet till vår personliga identitet, våra minnen, vår sociala kontext, vår uppväxt och vår fysiska närmiljö.

Bland de jag intervjuat har det inte alltid varit direkt självklart att reflektera kring de rum som man rör sig genom i staden men när personerna valde platser som har betydelse för dem så har de ändå haft väldigt mycket att säga. Det fanns historier och minnen, tankar, känslor, människor och andra platser som de associerade till i sina hemliga rum –"det känns storslaget, som att titta på konst" (intervju nr. 3 – Alicia, Stockholm.)

Jag vill tro att det inte endast är den fysiska representationen av rummet som skapar en plats utan för att människor ska knyta an till den så är det ett samspel mellan kontexten som gör att de tagit sig dit. I denna studie har det heller inte handlat om att återge en verklig eller allmän fysisk bild av platsen och vad den kan ge till alla som besöker den. Jag har strävat efter att lyfta den individuella upplevelsen om 'hur' platsen får oss att känna och 'vad' platsen är eller kan vara för oss.

Då analysen av intervjuerna bygger på min individuella tolkning av materialet i form av de känslor som beskrivs och hur personerna formulerat sig så tycker jag det är viktigt att tillägga att metoden för hur man analyserar ett intervjumaterial har utrymme att utvecklas. Arbetet går i linje med sitt ämne "Individuella upplevelser" men om materialet hade granskats av fler personer än bara mig så hade utgången i resultattabellen kanske sett annorlunda ut.

Som landskapsarkitekt tycker jag det har varit givande att genomföra den här studien där individuella upplevelser av staden har fått utrymme. När man som framtida arbete kommer vara en del av byggandet, utvecklingen och utformningen av staden tycker jag det är värdefullt att fundera över vad som sker när vi tar bort eller gör om platser. Vilka påverkar det och hur? Hur värdesätter vi allmänna platser i relation till det individuella värdet? Vad utgör en stad och vad är essentiella rum för de som bor där? Vilka platser vilar i det kollektiva minnet - platser som vi minns men inte längre finns?

För att kunna arbeta med en stad och dess platser så tror jag vi måste våga se vad för olika typer av värden en plats kan ha och hur individen uppfattar och relaterar till sina rum i staden. Det är viktigt för att kunna bredda vår förståelse för vilka platser som uppskattas och varför.

AVSLUT

Med den här studien vill jag visa på diversiteten i betydelsen av platser för olika människor men även hur vi både kan särskilja och likställa en del av de känslor som vi upplever i staden. Med hjälp av våra kognitiva kartor så tolkar vi och strukturerar våra sinnesintryck av omgivningen olika även om vi gör det på samma platser. Att ha en hemlig plats eller ett eget rum handlar inte om territorialitet utan om att ha möjlighet att uppleva staden och att vara en del av den. Precis som staden är en del av dig, dina tankar och din historia.

Vi har alla behov av olika rum och vi knyter an till olika platser i staden. Därför tycker jag att det är fantastiskt att ha fått möjlighet att studera vilket rum just du väljer att visa när du berättar om platser som känns egna, om rum i staden som du gillar. En individuell representation av stadsrummet och kanske ett underlag för en framtida fysisk planering. En personlig mening i en stad vi bygger för alla behöver inte betyda att just den ska belysas starkare än någon annans, men att vi får möjlighet att samla fler fragment till att bygga en mer nyanserad stad än vad som tidigare gjorts där flera röster och flera rum blir synliga.

Tanken om den kosmiska noden

Ditt hemliga rum om än som i tanken eller det du kan ta i omkring dig kanske utgör en personlig nod. Ditt hemliga rum kanske ger dig fysiskt utrymme att mentalt gå utanför dig själv och ta upp mer av rummet än vad du kan på andra platser. En sfär utanför ditt sinne som får en fysisk räckvidd.

-Miriam Seligsohn

REFERENSER

SKRIFTLIGA KÄLLOR

Ejlertsson, G., & Axelsson, J. (2005). *Enkäten i praktiken: En handbok i enkätmetodik* (2. [omarb.] uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2003). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (2., [rev.] uppl. ed.). Stockholm: Norstedts juridik.

Gehl, J. (2006). *Life between buildings : Using public space* (6.th ed.). København: The Danish Architectural Press.

Hartig, T. (2005). Teorier om restorativa miljöer – förr, nu och i framtiden. Johansson, M., & Küller, M. (2005). *Svensk miljöpsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (s.263-281).

Kaplan, S., & Kaplan, Rachel. (1982). *Cognition and environment : Functioning in an uncertain world* (Praeger special studies. Praeger scientific). New York: Praeger.

Lynch, K. (1968). *The image of the city* (Publications of the Joint center for urban studies of the Massachusetts institute of technology and Harvard university). Tjugofjärde upplagan (1996). Cambridge [Mass.]: M.I.T. Press & Harvard Univ. Press.

Nordström, M. (2005). Platsintresset skiftande innebörder för barn under uppväxten. Johansson, M., & Küller, M. (2005). *Svensk miljöpsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (s.159-173).

Relph, E. (1981). *Rational Landscapes and Humanistic Geography*. (Croom Helm series in geography and environment.) London: Croom Helm.

Sorte, G.J. (2005). Parken för Homo Urbanis - stadsmänniskan. Johansson, M., & Küller, M. (2005). *Svensk miljöpsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (s.227-244).

Torell, G. (2005). Kognitiva Kartor. Johansson, M., & Küller, M. (2005). *Svensk miljöpsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (s.177-191).

MUNTliga KÄLLOR

1. David Bartenius
2. Ludvig Mårtensson
3. Alicia Gomez
4. Elhiin Wänglund
5. Isabelle Berndtsson
6. Ida Askerfelt
7. Andreas Hultgren
8. Dan Seligsohn
9. Monica Kaija
10. Dinah Seligsohn
11. Rasmus Roman
12. Ruth Nilsson
13. Anna Söderberg
14. Gustaf Boström
15. Stina Fagerberg
16. Martin Sjöfors
17. Lisa Sandén
18. Fredrika Ek Linde
19. Martina Helmersson
20. Rickard Eriksson

BILAGA 1

Samtalsintervjuer nr. 1-20

1. David, Malmö

I Malmö finns det en trädallé längs med ett gaturum som sträcker sig i en kurva genom Slottsparken. Det är väldigt låg trafik där fast gatan är bred. De stora och väl uppvuxna träden hänger över en så att det känns som att man är utomlands. När jag kommer på cykel är farten perfekt där, att gå skulle vara för långsamt. Det känns som ett av de få ställena i Malmö där jag får en riktig storstadskänsla trots att man egentligen inte ser några hus. Det här jättestora rummet som på något sätt är inramat och omfamnat får mig att tänka på Central park i NYC. Jag tror det handlar om dimensionerna. Jag blir glad när jag cyklar där och det känns som att man är där man ska vara på något vis. Det är mitt hemliga rum även om det inte är så hemligt, det är i alla fall mitt favoritrum i staden.

2. Ludvig, Uppsala

När jag gick i högstadiet brukade jag och mina vänner hänga vid Varvet i Uppsala. Varvet är precis vid vattnet där Fyrisån mynnar ut i sjön och där man lägger i båtarna för säsongen. Vi hängde där om somrarna och när det inte var så mycket folk där. De som var där arbetade, la i båtar och satte segel. Vi låg mest på bryggan och tittade på eller badade. Man kunde slänga sig i något rep eller hoppa från mastpålen. På andra sidan ån så hängde träden ned i vattnet och det var väldigt vackert att simma där. Det var romantiskt och jag minns min första kärlek. För mig är platsen verkligen tonårssommar. Vi drog dit på dagarna och vi drog dit på kvällarna, det låg så nära. Det kändes verkligen som vår plats och att vi ägde den om nätterna. Om somrarna var det vårt varv och den är viktig för mig för att det var en så stark knutpunkt under år som man formats mycket som människa. Det var min och mina vänners hemliga plats och min känsla där var alltid Nyfiken, man började umgås med folk på ett annat sätt.

3. Alicia, Stockholm

Områden där man bott tycker jag kan kännas som egna. Där jag bor nu finns det en öppen bostadsgård fast den ligger i anslutning till en kyrka så platsen är allmän. Vid kyrkan har man full utsikt över Djurgården. Det känns storslaget, som att titta på konst. Man blir häpen för att det är så fint. Jag brukar stanna till där och njuta lite innan jag går in till mig. Även fast det låter som en kliché så är ju platsen väldigt Stockholm. Med turisterna nere på Fjällgatan, båtarna som passerar och livet från Grönan. Jag tänker på rörelse fast det inte är stökigt just där jag står. Kanske för att jag inte befinner mig i rörelsen utan bara är betraktaren och kan förhålla mig till rörelsen på avstånd. En sådan bra kombination av att vara hemma fast ändå mitt i allt brus. Utsikten är ju inte min egen egentligen då jag delar den med så himla många andra, men för mig känns det hemma. Det är både fint och mysigt på dagen när det är soligt och på natten för att det är upplyst. Platsen gör det skönt för mig att komma hem eftersom det är det sista jag ser innan jag går in till mig. Jag vet dock inte hur viktig den blir för mig när jag inte bor där längre.

4. Elhiin, Uppsala

När du säger egna platser tänker jag direkt på mitt kontor och utsikten över slottet jag har därifrån. Men jag tänker också på parkerna och deras ungdomskultur och behovet av tillhörighet och egna rum. Jag vill välja Varma gubben som egna plats. Det är en liggande skulptur som är placerad längs med årummet i Uppsala. Det är meningen att man ska sitta på den och när jag sitter där känner jag värme. Delvis för att den är uppvärmd året om men även för att man ofta sitter där tillsammans med någon. Det är en bra mötesplats för djupa samtal. Det som är bra med varma gubben är att den ligger långt ned vid ån på väg mot stadsparken. Den är synlig men ändå lite avskild och den är framför allt nära allt. Oftast när man sitter där är man på väg någonstans, som en mellanlandning. Jag känner också harmoni, men det gör jag alltid nära vatten. Den är även väldigt bekväm att sitta på, som att formerna följer kroppen och den är tilltalande. Han säger – kom som du är! Varma gubben är viktig eftersom det var en alternativ mötesplats när man var yngre och annan stadsapparat var nekande och den är fin för den är för

alla typer av samhällsklasser vare sig du är uteliggare eller östermalmstant. Det är en plats som alla passerar och den är inte exkluderande för någon. Den gör inte skillnad på människor och det blir som ett eget rum för att det är ganska litet och man slappnar av. Jag känner att som ung så har man inga tydliga ställen att vara och stanna på och då blir sådana här platser viktigare än för dig när du är vuxen och istället pendlar mellan platser för att du har tydliga riktningar.

5. Isabelle, Göteborg

Jag promenerar ju mycket och jag har ju mina platser jag går till. Jag vill säga Östra Kyrkogården i Göteborg. Just eftersom det är en plats för reflektion så känner jag att det blir en reflektion i nuet och över livet när jag är där. Platsen är väldigt vacker också och den är ordning för mig då den är uppbyggd med tydliga geometriska former. Kyrkogården böljar upp och ned och där finns en kulle där nordens dyraste grav är placerad, det känns helt otroligt. Jag är så fascinerad av alla speciella gravar som man möter. Det ligger ett dött par där som dog i branden och de har gravarna bredvid varandra. Hela kyrkogården blir som en lugn idyll med vackra alléer i kontrast till den brusiga Redbergsplatsen med spårvagnarna utanför. För en som är uppväxt i skogen är det här så nära en glänta jag kan komma och när jag får lov att promenera så hinner jag tänka, det är som att göra mindyoga. Det är ju som min egen plats och jag går dit för att få vara ensam med mina tankar samtidigt så känner jag mig aldrig ensam när jag är där eftersom alla de döda håller mig sällskap. Om det har regnat hela dagen och jag går dit på kvällen så spricker solen alltid fram. Jag tänker alltid på böljande sol när jag tänker på min plats. Det är viktigt för mig att kunna undfly staden och att få göra det på en sådan här magnifik plats känns väldigt unikt. Det är en underhållande promenad på en plats med mycket historia och den förtjänar egentligen mer uppmärksamhet än vad den får. Den är vältänkt, välritad och trevlig.

6. Ida, Uppsala

Jag tänker direkt på Uppsala och bryggorna vid ån i stadsparken. Man är ju ganska själv där fast man ändå är i staden. Det känns lite som att man sitter och betraktar staden utifrån på något vis. Som att komma in i ett lugn eller ett andningshål. Jag brukar bara sitta stilla där och titta ut över båtarna som lägger an längs med ån och ibland är det en fin solnedgång över vattnet. Det är skönt att få komma ut och se lite folk fast man kan sitta och betrakta och ta det lugnt. Jag känner en stark ungdomskänsla över bryggorna. Man var ju så mycket i stadsparken när man var yngre, drack folköl och hade ungdomsfest så jag har många minnen därifrån även om jag nu mest går dit på eftermiddagarna. Platsen känns viktig eftersom den ligger mitt i staden men är ändå lugn och skön och allra mest det här bandet jag har till den med alla minnen, glada som ledsna. Jag cyklade även förbi där under alla gymnasieår och även mina år på universitet så det är många minnen som format mig under många år därför känns det lite som min plats.

7. Andreas, Uppsala

Ja det finns absolut platser i staden som jag känner är mer mina, men jag skulle aldrig säga att de var det till någon. Jag tar alltid grusvägen längs med ån från där jag bor i Ulleråker och in till staden. Att cykla just genom parken och vid sidan av vattnet gillar jag. Även fontänen vid Flustret med alla blommor planterade runt är väldigt fint. Det finns egentligen en annan asfalterad väg jag skulle kunna cykla och jag gör det på vintern faktiskt, men annars cyklar jag alltid genom stadsparken för att man får en så bra känsla där. Jag är inte en så mycket kännande person annars men jag tycker det är fint och det är en schysst sträcka och väldigt skönt med folk som sitter på bryggorna och grillar på gräsmattorna. Platsen är ju i behov av rätt årstid men annars kan jag uppskatta den både när jag cyklar eller går. Jag har också spenderat många timmar sittandes där själv och därför känns den lite som min. Inte för att jag är direkt nostalgisk över platser men jag har bra minnen därifrån och många år av min uppväxt. När jag har jobbat på dagis om somrarna gick vi alltid dit och myste med de små barnen. Men annars är det viktigt för att den logistiskt sett ligger i min väg för att ta mig till staden och

den är speciell för att den varit en stor del av mitt liv och min vardag de senaste tio åren.

8. Dan, Stockholm

I mitt eget rum handlar det om att det inte är alla som känner till den här platsen och jag gillar den känslan att veta att det bara är jag som vet. Vill jag avslöja den? Ja, okej det är Kastellholmen i Stockholm. Varje söndagsförmiddag under tiden som mina barn var på sin judiska religionsskola på Nybrogatan i Stockholm så hade jag två timmars egen tid att fördriva. Jag promenerade alltid till Skeppsholmen och sen så gick jag riktigt långt ut, då kommer man till Kastellholmen. Jag brukar ha det som målpunkt och sätta mig där och njuta innan jag måste vända tillbaka. Jag känner lugn där, trots att man sitter mitt i en storstad så ser man nästan ingen människa, kanske en båt och en mås. Det kan nästan vara lite ensligt och ibland tänker jag att om jag stannade där så skulle ingen hitta mig på flera dagar, det är verkligen ett hemligt rum. Man kan tänka klart på sådana ställen. Bara att titta på öarna och vattnet som omger en på båda sidorna ger mig lugn och ro. Måsarnas skrik och vågskvalpet. På sommaren är det helt fantastiskt och man kan bada där från klipporna. Det är verkligen en riktigt naturskön plats mitt i staden. Det som gör Kastellholmen så speciellt är att jag på min promenad dit passerar Stockholms mest befolkade områden, vackraste vyer och Sveriges mest hårdbevakade plats och finansiella och politiska hjärta. Och där traskar jag ut på Kastellis helt osynlig och alldeles ensam. Det är en häftig känsla.

9. Monica, Lund

Min egen plats i staden är nog Stortorget. Jag sitter alltid på bänkarna där på sidan med en vän och pratar, någon man tycker om. Man är liksom inte i vägen men inte heller på väg någonstans. Jag känner en trygghet för att man liksom får ro och inte känner av tiden så mycket. Oftast känns det soligt där och då äter jag gärna glass eller falafel. Platsen är ledighet för mig. Det är trevligt och stimulerande för att det händer massa saker runt omkring med människorna som går förbi över torget eller barnen

som leker vid fontänen. Ändå så är det lagom avstånd till andra människor när man sitter på bänkarna och man kan ha sina samtal i fred för att ingen kommer för nära inpå. Jag gillar trädet som står där, det gör nog ganska mycket för mig. Det känns så välkomnande för mig när jag kommer dit på eftermiddagen. Jag skulle kunnat gå till stadsparken men det är för långt bort så att torget ligger centralt men ändå känns skyddat gör platsen viktig som mitt eget rum.

10. Dinah, Uppsala

Cykelvägen på Kyrkogårdsgatan bakom Carolina Rediviva, den är min. Jag har cyklat den så sjukt många gånger! Var jag än pluggat var jag än har bott har jag alltid, alltid, cyklat där. Det är ju väldigt centralt och har varit en stor väsentlig del av min uppväxt och knyter an till flera olika platser som har format mig och är viktiga för mig. Man passerar ju en massa platser när man cyklar där som också är väldigt vackra. Gamla kyrkogården, Observatoriet, Katedralskolan, Engelska Parken och Carolina Rediviva förstås. Det är som ett tidsdokument av ens uppväxt eftersom man cyklat där varje gång man skulle någonstans oavsett vart det var. Jag känner mig hemma och trygg där även fast jag alltid känner att jag är på väg någonstans. Om jag ska sammanfatta platsen vill jag säga kunskap och kebab, haha. Nej men det har ju alltid varit så att man väntar på någon där eller skyndar sig till något, eller så står man och snackar med någon som man träffat eller köper en kebab på Johannesgrillen på väg hem från en utekväll. Ibland kanske jag är där och letar efter någon eller bara rastar hunden. Det är som en vacker och viktig aorta för mig i staden jag är uppväxt i. Den knyter samman och håller i alla mina olika åldrar och massa fysiska platser och människor och minnen. Trots att jag har varit i olika skepnader så har platsen alltid varit densamma och det gör den betydelsefull för mig.

11. Rasmus, Uppsala

Vad svårt, jag vet inte om jag tänker så mycket på staden men de senaste två åren har jag fått en mycket starkare tillhörighetskänsla till Uppsala och jag känner nästan att hela innerstaden är mitt rum. Där känner jag mer en hemmakänsla och att jag har ett tydligt syfte i vad det innebär. Det finns ett fik på Sysslomansgatan som är som ett av stadens mer avsmalnande rum och där känner jag en extra stark tillhörighet. Just på sommaren när de kan öppna upp de stora fönstren mot gatan och det blir en flytande gräns mellan ute och inne så känns det väldigt mysigt och kontinentalt. Det är som en annan krydda mot stadsbilden och sticker verkligen ut! Det är riktigt mysigt att sitta där ute för att solen ligger alltid på och jag känner att jag mår bra av att vara där. Jag går dit för att få slappna av och jag känner mig väldigt tillfreds med att vara på just den specifika platsen. Jag får ett generellt välmående av att bara sitta där och dricka lite gott kaffe, titta på människor och höra kaffeapparaten skramla, det är liksom atmosfären som finns där som gör det. Hm, det är både en aktiv och en passiv plats. Ibland träffar man folk där och sitter och snackar eller så går jag bara dit själv bara för att må bra och titta på rörelsen eftersom det är bra med folk som passerar på gatan. Ibland pratar jag med folk jag inte heller känner och ibland kommer det förbi en del karaktärer som är riktigt lustiga. Det är verkligen en plats att umgås på, äta gott, dricka gott. Det är ju en väldigt intim plats i en liten skala. Ett annorlunda inslag som ändå passar in med en mycket distinkt känsla. Det känns också som att man får en väldigt trygg känsla av platsen i allmänhet. Oftast är jag där mitt på dagen, från förmiddag till tidig eftermiddag. Jag går dit för att inte behöva jäkta med saker och för att koppla bort från stressen så därför blir platsen viktig för mig. Den är även laddad med många minnen eftersom jag spenderat mycket tid där med olika människor och i olika situationer även om det inte rör sig om några starkare tragedier utan helt enkelt bra stunder. Men platsen bär en riktigt bra grundkänsla i och med dess förutsättningar och det gör den väldigt speciell.

12. Ruth, Malmö

Jag växte upp på Kommendörsgatan i Malmö och som det såg ut då så kunde man bara gå över gatan till en lång allé där vi som barn träffades och lekte och det var liksom vår egen plats. Kungsallén tror jag den hette. Kommendörsgatan är någon slags återvändsgränd så det var aldrig mycket trafik där, sen hade ju inte lika många människor bil då på den tiden. Ja det var som vår lilla lunga dit vi kunde gå eller cykla varje dag. Ibland släppte en granne in oss till huset bredvid för att titta på deras valnötsträd, det var som hemligt. Jag känner värmen och glädjen som jag minns där varje gång jag kommer tillbaka till Malmö. Det är som att återuppleva sin barndom när man går från synagogan och Kommendörsgatan ned mot Kungsallén. Våra mödrar brukade sitta ute på bänkarna på kvällarna och socialisera när det var lugnt och svalt. Det var skönt och precis som att man upplever att luften är annorlunda. Jag älskar ju att gå i parker även idag och tycker det är fantastiskt att få en bit av naturen i staden. Man kan ju ta med sig en bok och sitta och läsa och höra fåglarna kvittra där, jag är så tacksam att jag har hörseln kvar, då fylls jag av glädje och så blir man rofylld på något sätt. Ibland tar jag med mig en termos och smörgåsar och då brukar jag tycka att livet är ganska skönt när jag sitter där. Det är en väldigt speciell plats för mig eftersom vi bodde ju på samma ställe hela tiden så min barndom och min ungdom har präglats av denna plats och det känns i kroppen när jag kommer dit. Idag är jag mest där mitt på dagen för på morgonen springer alla eller går med sina hundar och på kvällen kan det kännas lite kusligt nästan. Jag har inte så många platser som jag har en sådär väldigt positiv och stark bild av men just med den här så har jag det eftersom en viktig del av mitt liv är förknippat med den här platsen.

13. Anna, Manhattan NYC

Det som slår mig direkt är de här gångerna man tar en promenad och är gäst på en plats och man slår upp ögonen på ett helt annat sätt, man är liksom mer vaksam på omgivningen. Min plats är den sydligaste punkten på Manhattan där Battery Park tar vid. Det är en perfekt kombination av stad och hav. Som att man befinner sig i gränslandet oavsett om det är sommar eller vinter. Det är ju inte tyst där för man hör staden men det blir nästan som ett fridfullt buller eftersom man kan välja att inte se det. Jag

känner mig hemma där, kanske för att jag är uppväxt på Lidingö där vattnet är så närvarande och folk promenerar och springer med sina hundar. Jag brukar stå och kolla på vattnet men även på människor, det är som att man får en liten bild av deras vardag, en väldigt aktiv plats. För det mesta njuter jag av balansen mellan totalt friluftsliv och city. Det påminner om hemma för mig när jag har som mest hemlängtan. Jag känner ett lugn där men också kreativitet. Jag skulle lätt kunna börja sjunga eller sätta mig och skriva dagbok där. Det är en plats för fokus och en plats för mig att samla tankarna. Den är viktig för mig för när jag bott i New York så har jag ibland haft en del hemlängtan eftersom det är lätt att känna sig ensam i en så stor stad och då har den här platsen blivit mitt eget rum där jag för stunden kunnat stanna upp och känna mig lite mer hemma. Som en plats för positiv hemlängtan. Det blir speciellt när man kommer bort från kaoset fast ändå har det precis runt hörnet, en lätt exotisk känsla. När jag är där får jag ned lugnet och samlar tankarna och det ger mig en ny dos självkänsla.

14. Gustaf, Stockholm

Entréområdet till min gamla skola, Arkitekturskolan KTH är min plats. Eller ja, området runt hela skolan egentligen, det är svårt att dra en linje hur jag tänker. Det är liksom nästan som en tomt fast mitt i staden. Innan man kommer in i byggnaden så känns det som att man kliver in i någon hemmahörande känsla. Platsen är för mig trygghet och igenkännande. Det har nog att göra med att byggnaden i sin kontext där på Östermalm blir så påtaglig och brutal. Den färgar liksom hela sin omgivning trots att den ligger bland pråliga sekelskifteshus och all annan arkitektur runt omkring som man inte har någon koppling till. Jag kan liksom inte relatera till överklassen och de människorna som har råd att bo där. Det är som att skolbyggnaden tar ned hela platsen på jorden för att den är så betongig och brutal, så långt ifrån lyx som det bara går. Du vet om du ser en Rolls Royce och en Volvo åka förbi så kommer du känna dig mer hemma i Volvon. Jag känner mig mer hemma i skrothögen, alltså KTH. Byggnaden tar för sig av landskapsarkitekturen runt omkring och gör den till sin och jag utnyttjar området runt skolan som att det vore min egen bakgård eller trädgård. Man gick alltid ut och rökte på rasterna

och snackade med kursare. Jag identifierar mig med människorna i det rummet och det känns tryggt för att ens likar är där. Platsen bär kontraster mellan överklass och ungdomar men den är också vacker, brutal och händelserik om jag ska beskriva den. Det känns verkligen som en dynamisk plats. Den påminner mig om många små minnen som första gången jag träffade klassen, när vi stått och skrattat, när vi bråkat och när vi sa hejdå och skildes åt.

15. Stina, Uppsala

Ja, jag tänker på när man går Linnégatan ned förbi caféerna och fram till järnbron. Jag gillar bryggan till höger där upp mot Restaurang Lingon. Det är riktigt schysst och mysigt att vara där. Folk passerar förbi i ett lugnt myller och jag brukar gå dit om jag bara vill sitta still och ta det lugnt. Jag skulle vilja beskriva det med harmoni, även om det låter klyschigt, för det är något med stämningen där runtomkring som jag helt enkelt tycker om och miljön gör mig glad och jag känner mig hemma. Det är så vackert att titta på Domkyrkan och vattnet. Jag brukar sitta där med kompisar om somrarna så jag kopplar platsen till något härligt och somrigt även när jag sitter där själv. Jag går dit ibland mest för att bara vara men ibland dricker jag kaffe eller lyssnar på musik. Eftersom bryggan är så bred är det lätt att sitta flera i ett gäng och hänga på en filt eller inte göra något vettigt. Bryggorna känns väldigt somriga och ungdomliga, kanske lite romantiskt med? Bryggan är viktig för mig för att den ger någon slags glädje i min vardag och det är en viktig mötesplats. Den har liksom allt, den fina miljön med trähusen, det är lummigt, vattnet som strömmar förbi och folk som passerar över bron. Det är ju jättemånga som känner till den här platsen men det är ändå mitt egna rum i staden på något sätt.

16. Martin, Malmö

Jag kommer ihåg att jag hade en egen plats under gymnasiet. När jag skulle ut och sola så drog jag mig undan de andra och stack iväg själv för att hitta ett ställe där jag kunde sitta och chilla. Jag drog mig bort till en byggnad bredvid min skola och vid entrén där fanns det sittfåtöljer. Det kändes som en åttiotalsmiljö där, lite Silicon Valley. Det var ingen alls där bara helt tomt och stilren. Konstigt att det inte användes av någon. Jag brukade sitta i solen och bara ta det lugnt och det kändes verkligen som min plats just den här känslan av att ingen annan störde. Det var skönt att dra sig undan, vara lite för sig själv och ingen som kom att störa en överhuvudtaget. Det enda jag kunde se var stressade kontorsnissar som sprang in och ut i byggnaden och att se dem kändes så avsides från ens egen gymnasielivsstil men annars var det nästan helt avskilt från andra. Jag kände sol och stillhet där, var nästan alltid vindstilla upplevde jag. Platsen var väldigt uppstyrd med en konstfontän och städad så jag kände en viss ordning med. Konstigt att det var så välgjort men ingen var där, utom jag då. En välskapad plats men utan besökare.

17. Lisa, Uppsala

Kan jag säga Stabbyskogen? Jag tycker det är svårt att slappna av i stadsmiljöer och att göra platserna privata. Men jag tycker om kyrkogården väldigt mycket, den som är mitt i staden för där får man vara i fred och det känns väldigt rofyllt trots att det ligger mitt i allt. Det är väldigt trevligt och en vacker plats. Man får perspektiv när man tittar på gravarna över människor som levtt flera hundra år tillbaka och börjar tänka på deras liv och på samhällen nu och förr, om man nu ska fundera över sådant?. Det är en otroligt gammal kyrkogård och en historisk plats med mycket personlighet. Det är väldigt vackra stråk där jag brukar gå långsamt, titta på omgivningen och fundera. Ibland läser jag en bok eller lyssnar på musik för jag är väldigt avspänd där eftersom det är en sådan lugn plats. Jag är oftast där kvällstid när ljusen är tända, det bygger på stämningen med kapellen och alla gravarna. Platsen är speciell för att den bryter av så mycket från resten av staden och alla andra promenader man skulle kunna ta. Den ligger så skyddad och man märker inte av någonting annat när man är där så det är väldigt avskilt och det får mig att känna det som att det är ett eget rum.

18. Fredrika, Stockholm

Åh, jag får upp massor med platser nu men den första jag tänker på är en som ligger nära hemma där jag är uppvuxen. Det är en typ av semiprivata bostadsgårdar i parkmiljö som både dem som bor där och utomstående kan ta del av. Det står att det är till för hyresgästerna men jag tror att många andra använder dem ändå. Där finns en grill, lite trädgårdsmöbler och några odlingslotter, väldigt mysigt! Jag gick dit som liten mycket och idag är det den första plats jag tänker att skulle gå till om jag går ut ensam. Jag går hellre dit än till Vitabergsparken, även om den inte ligger så långt bort, för där finns det alltid risk att man träffar någon eftersom det är så många som hänger där, man får liksom inte vara ifred. Jag tänker att mentaliteten kring avskildhet skiljer svenskarna från t.ex. när man är utomlands och möts av befolkade stränder där folk ligger packade som sardiner men den svenska naturen tillåter fler att finna egna rum och då är man van vid en annan distans. Det känns som man kan vara väldigt privat på platsen fast den inte är privatiserad. Jag har lagt mig där och somnat några gånger och det visar väl på att man är

ganska trygg tror jag. Det ligger en kyrka bredvid så många som promenerar förbi är äldre och ja det är helt enkelt inte samma klientel som i Vitabergsparken med sina öldrickandes artonåringar. Platsen är en egen liten oas med lugn och ro som också kontrasterar en del till resten av Södermalm där det är väldigt mycket folk. Sen gillar jag att den är lite dold och att man aktivt måste gå dit för att hitta den eftersom det inte är en plats man passerar. Som ett örnnäste ligger den uppe på ett berg så man har utsikt över vattnet och Stockholms inlopp och man ser även andra människor fast de ser inte en själv vilket ger en positiv känsla av ensamhet. Gården fyller nog funktionen av trädgården vi hade haft om vi bott i hus, vi brukade gå med katterna i koppel där när jag var liten. Och när jag var arton och inte ville komma hem full så kunde jag sätta mig där på en bänk och nyktra till lite. Det känns verkligen som en trygg hemmiljö och jag har en mycket personlig relation till platsen. Jag är där sommar som vinter och går gärna dit för kontemplation för där är det alltid lugn och ro. Även fast det nästan alltid är någon där så bildar gården mindre rum så att man ändå kan sitta avskilt.

19. Martina, Uppsala

Jag gillar platser som är vackra och har en historisk koppling som är visuellt tydlig, det känns så utmärkande då och man sugns in i en bubbla. Jag väljer korsningen mellan Öfre Slottsgatan och St. Johannesgatan. Det ligger massa gamla trähus från 1800-talet där och jag känner ett romantiskt lugn över platsen. Rosspaljéerna, de smala trottoarerna, varma färger på husen och små intima rum gör att man drömmer sig bort och det känns som att man hoppar tillbaka i tiden. När jag passerar där så går jag långsammare än vad jag gör i vanliga fall och jag är mer uppmärksam på min omgivning. Ibland tar jag en omväg bara för att få gå där för det är så fint att titta på husen och platsen uppmuntrar till att utforska den. Det är en spännande känsla när man går där i och med att man känner den här tidsbubblan som man hamnar i vilket också är rogivande. Det känns också som en plats som är likadan och lika vacker alla tider på dygnet. Jag gick där varje morgon och varje eftermiddag genom mina tre år på gymnasiet men numera går jag bara dit sporadiskt och det känns väldigt nostalgiskt att gå samma väg igen. För mig så är den

speciell eftersom det känns som att man kommer in i den här svunna tiden och det känns väldigt specifikt för Uppsala.

20. Rickard, Visby

Ja, här i Visby tänker jag på Klinten. Det är ett litet stråk ovanför domkyrkan så man ser ned över Domkyrkan och får en bra överblick över hela staden. Jag kan se turisterna men dem ser inte mig där uppfifrån. Jag känner kontroll vilket säkert beror på att man är i den här upphöjda positionen. Och jag känner välbehag. Väl där så brukar jag bara stanna upp, det finns bänkar men för mig är de rätt så ointressanta, jag sätter mig hellre i gräset eller i slänten. När dagen övergår till kväll, jag kan ha varit ute och sprungit, då tar jag trappan upp och bara stannar där och hämtar andan och tittar ut över Klinten. Det finns otroligt mycket information att inhämta på platsen, man ser över staden och alla hustak, en del ruiner som sticker upp och olika husgavlar från olika tider där man kan urskilja olika byggnadstekniker. Det går verkligen att fastna bara i iakttagandet. Men samtidigt som det finns väldigt mycket information att ta in så är det en väldigt lugn bild. Det beror på vilket humör en är på. Man kan välja att se den som en stadssilhuett eller en skyline eller så kan man titta på alla detaljer och börja tänka på dem. För mig är den viktig för första gången jag var på Gotland så satt jag just på den platsen med några väldigt nära vänner och det var en väldigt bra stund, samtidigt som det känns väldigt länge sedan men det är såväl ett orört minne.